کوردستان نێت
KURDISTAN NET
ڕۆژنامەیەکی ئەلەکترۆنی ڕۆژانەی کشتی سەربەخۆی کوردیە
www.kurdistannet.org
بەکاتی ناوەندی ئەورووپا 8-10-2007 0:44

کامبێزی کەریمی: شاعیرەکان ئەو مرۆڤانەن کە لەدونیایەکی عەقڵانیەتەوە کەدێت لەشوێن و جێگایەکدا دەچنە دنیایەکی شێتانەوە ...

سازدانی: ئارام سدیق

کامبێزی کەریمی یەکێکە لەو شاعیرانی خاوەنی تایبەتمەندی خۆیەتی هەر ئەو تایبەتمەندیانەش لە شاعیرانی تری جودا دەکەنەوە. تایبەتمەندی کامبێز ڕەنگە لە زۆر لایەنەوە بێت، بەڵام ئەوەی لە هەمووی گرنگە چەند خاڵێکە یەکەم خاڵ ئەوەیە کە کامبێز خاوەنی دنیابینی شیعری خۆیەتی و شیعرناسە. هەروەها هەوڵی نوێکردنەوە و تێکشکاندنی زمانی شیعری داوە و چەند شتێکی تر کە ئەم پێشەکیە شوێنی باسکردنی نییە. هەموو ئەم خاڵانە بوونەوە هۆی ئەوەی ئەم گفتوگۆیە لەگەڵ ناوبراودا ساز بکەین.

*ئەمڕۆ لەناوئەدەبیاتی کوردیدا بەگشتی لەناوفەزای شیعردا دەقی نەمرنییە، یان زۆر کەمە ئێوە پێناسەیەکتان بۆدەقی نەمرهەیە ئەوهۆکارانە چین کەدەقێکی نەمر بەرهەمبێت؟

- ئێمە لەئەدەبی کۆنماندا دەقی زۆرنەمرمان هەیە، ئەوەش لەخودی دەقەکەدا نییە شاعیرەکە مەبەستێکی هەڵبژاردووە کەئەومەبەستە مەبەستی نەمرە وەکوعەشق ومەرگ و خۆشەوسیتی وئەوشتانەی ئەزەلی و ئەبەدین. ئەمڕۆ زۆرشیعر هەیە، کەئەو شیعرانەی بەرواریکیان هەیە بۆکەڵك وەرگرتن. ناتوانن بەدرێژایی ژیان بمێنەوە. بەواتایەکیتر زۆربەی شاعیرانمان ئەمڕۆدەست ئەبەن بۆکۆمەڵێك بابەت و کێشەی ئەمڕۆ کە کێشەی ئەمڕۆن و ناتوانێت کێشەی سەدساڵیتریش بێت. هۆکارێکی تری نەمرنەبوونی شیعر لە ئێستادا ئەوەیە کە لایەنێکی سیاسی لەشیعرەکاندا تاڕادەیەك زاڵە، بەڵام کاتێك شاعیرەکانمان دەست ئەبەن بۆئەولایەنە سیاسیانە بەشێوەیەکی شاعیرانە دەستی بۆنابەن بۆنموونە (نالی) نامەیەکی هەیە بۆ (سالم) ئەنوسێت و سالمیش وەڵامی ئەداتەوە. هەردووکیان ئیشارەت ئەکەن بۆئەو هێرشەی عوسمانیەکان وتورکەکان کردویانەتە سەر سلێمانی، بەڵام هەردووکیان بەشێوەیەك باسی لێئەکەن کە ئەو باسە باسێکی نەمری وئەزەلییە و نالی وادەستپێئەکات (قوربانی تۆزی ڕێگەتم ئەی بادەکەی خۆش مرووـئەی پێکی شارەزا بەهەمووخاکی شاری شارەزوور) وەڵامەکەی سالمیش هەروایە من وادەزانم موشکیلە سەرەکیەکە لەوەدایە کە هەرچەندە شاعیرەکانمان دەست ئەبەن بۆ ئەوبابەتەی کەهیچ ماناگەلێکی ئەزەلی و ئەبەدیان تیانیە.

*من پێموایە هێندەی شیعر ئیحساسی چرکەساتێکە هێندە وەزیفە نیە، بەڵام هەندێك لەشاعیرەکان شیعر بە وەزیفە ئەزانێت و ئەڵێن مادام من شاعیرم ئەبێت شیعربنوسم تۆڵەبارەی ئەمەوەئەڵێی چی؟

-من شیعر نەبەوەزیفە ئەزانم نەبەئیلهام بەهیچ کامیانی نازانم شیعر بێهیچ گومانێك وەزیفە نییە، کەتۆ ئەرکی سەرشانت بێت مانگی جارێك، یان دوومانگ جارێك (20) دێڕ شیعربنوسیت ئیلهامیش نییە بەوەی کە باوەڕم نییە شیعر ئیتفاقێکە لەیەك مەتریان ئەم یان یەکەیەکی زەمینەوە دەستپێدەکات ئەی چیە؟ئەم دوانە نەبێت کامیانە؟ شیعر لە دنیایەك لەپرۆسەیەکی ئاقڵانەوە دەست پێدەکات وەك ئەوەی کتێبێك ئەخوێنیتەوە، یان شتێك ئەبینیت کە لە پرۆسەیەکی زۆر ئاقڵانەوە دەستپێدەکات عەقڵانیەتێکی زۆرتیایدا دێت لەجێگەیەکدا ئەوعەقڵانیەتە هەوڵئەدات خۆی لەگەڵ هەستدا تێکەڵ بکات، کەی ئەمەپێئەگات واتە کەی ئەم عەقڵانیەتەو ئەم هەستە دەگەن بەیەك؟ئەوە ئەو کاتەیە کە شیعر دروست ئەبێت. شیعر دروستکردن خانووبەرەیەکە ئەو بنیاتنانەیە کە لە پێشەوە بیرت لێی کردۆتەوە گەڵاڵە وپلانت بۆداڕشتووە ڕەنگە بۆ هەر دیوارێك پلانێکت بۆ کردبێت، بەڵام هەمووی پێش

ئەو نووسینانەی لە کوردستان نێت دا بڵاودەکرێنەوە، بیروبۆچوونی خاوەنەکانیانە، کوردستان نێت لێی بەرپرسیار نییە.

لەنوسینی شیعرەکەوە، یان ئەتوانم بڵێم شاعیرەکان ئەومرۆڤانەن کە لەدونیایەکی عەقڵانیەتەوە کەدێت لەشوێنێکدا لەجێگایەکدا دەچنە دنیایەکی شێتانەوە. ڕەنگە تەنهاجیاوازیەکەیان لەگەڵ شێتدا ئەوە بێت شێتەکان ڕۆشتونەتە دنیایەکیترەوە کە ئیدی ناتوانن بۆی بگەڕێنەوە، بەڵام شاعیرەکان ئەڕۆن و دێن و ئەو وەختە ئەو عەقڵانیەتە چۆن دەست پێدەکات؟ ئەمە ئیتر وەزیفە نییە ئەوعەقڵانیەتە بەتەنیاش هەست نییە لەشوێنێکدا عەقڵانیەتە لەگەڵ هەست دەگەنە یەك کە شیعری لێدروست بێت.

*زۆربەی شاعیرانی ئەمڕۆ بەناوی نوێخوازیەوە دێن دەستکاری زمان ئەکەن، واتە زمانێکی نوی ئەتاشن، یان دەستکاری کۆمەڵێك وشە ئەکەن. تۆ پێتوایە نوێخوازی تەنها دەبێت دەستکاری زمان بکەین یان دەبێت فۆڕم وتەکنیکیش بگرێتەوە؟

- سەیرکە نوێخوازی یەکەمجار لەزماندا دروست دەبێت، نوێخوازی لەدروستکردنی وشە، نەك لەموفرەدات وتەرکیبەکانیش یەکێکیتر لە وەزیفەکانی شاعیرە. یەکێك لەوەزیفەکانی شاعیر ئەوەیە باوەڕی بەو ڕێزمانە نەبێت کە هەیە ڕەنگە هەرشاعیرێك بۆخۆی ڕێزمانێکی تازەی هەبێت ڕێزمانێکی تایبەت دروستبکات، چۆن ڕووبەڕووبوونەوەی ئەوشاعیرانە لەگەڵ ئەو وشانەدا کە هەیە، بەڵام لێرەدا موشکیلەیەك هەیە کەئاماژەی پێئەدەم ئەمڕۆ وایلێهاتوە شاعیران بوونەتە دوو دەستە ئەوشاعیرانەی بەوشێوە کار دەکەن لەگەڵ ناشاعیردا، دەستەی یەکەم جورئەت و ئیشارەتێکی زۆرگەورەی هەیە و دێن شیعردەنوسن بەمانایەکیتر لەدنیاعاقڵانیەتیەکە و دەست پێدەکەن تائەگەنە هەستەکە کە ئەو وەختە دەستکاری زمان ئەکەن بیروباوەڕی خۆیان سەبارەت بەزمان تێکەڵ ئەکەن و وشەدائەتاشن. ئەمە ئەگەر لەخودی خۆیدا هەبێت وەکو شاعیر ئەمە نەك کارێکی هەڵە نییە، بەڵکو کارێکی گەورەومەزنە، بەڵام لایەنێکیتری تریشی هەیە لە شیعری کوردیدا، کە ئێستا ئەم لایەنە شیعری کوردی توشی مەترسی کردووە ئەویش نەك هەرتیۆریەکی زماناس تیۆریەکی لەسەر زمان لە ڕۆژئاوا دێتە ئاراوە بەشێك لە شاعیران هەوڵ ئەدەن لەسەر ئەو تیۆریەوە شیعر دادەنێن وەکو ئەوەی تیۆریەکی خوێندوەتەوە کە ئەشێت زمان وابێت لەشیعردا ئەوان دێن ئەوە ئەگوێزنەوە بۆ زمانە کوردیەکە و بەجۆرێکیتر دەستورێکیان هەیە ڕێزمانێکیان هەیە لەڕووی ئەو ڕێزمانەوە زمان دروست ئەکەن. هەوڵی یەکەم لەسەرەتاوە ئەوەیە کەدەبێت زمان هەبێت تائێمە بتوانین ڕێزمان وزمانی لێدروست بکەین. ئەم دوو شەقە شەقی ئەوەڵیان بەڕای منەوە زۆر گەورەیە زۆر سەرکەوتوانەش خەریکن لەگەڵ شیعردا ڕووبەڕووئەبنەوە بەشی دووەمیان کەهەڵەیەکی زۆر گەورەیە کە ئەو شیعرە بەهیچ ڕێگەیەکدا ناڕوات پێمخۆشە ئەوە بڵێم بەلای منەوە شیعرخانوویەکە کەئەم خانووە بەهەمووشتێك نیازی هەیە بەدیواربە سەقف بە پەنجەرە بە فەرش وقاڵی نیازی هەیە و ڕەنگە نیازی بەژنێکیش هەبێت کە بەڕێوەبەری ئەمانەبکات سەیرکە ئەمە چ شتێك دروستی ئەکات؟ ئەگەر بەشێکی ناقس بێت، یان لەشتێك خەساربێت هەمووی خەسارئەبێت دروستکردن زۆر ئەرکێکی سەختە، بەڵام خاپورکردن وتێکدان زۆرئاسانە تۆخانووێك بەیەساڵ دروست ئەکەیت، بەڵام دەتوانیت بەڕۆژێك تێکی بدەیت بەمانایەکیتر بۆشیعر، نەك تەنیا فۆڕم تەکنیك، نەك تەنیا زمان وهەڵبژاردنی بابەتێك کە ئەو بابەتە بابەتی ئەزەلی وئەبەدیە هەموو شتێك لەمانە بەیەکەوە شیعرێك دروست ئەکەن ئەگەر تەنیا لایەنێکی دروستکەیت تۆخانوویەکت دروستکردووە، کەتەنیا پەنجەرەت هەیە واتە بینایەکە چوار دیواری هەیە هیچیتری نییە بۆنموونە ئەگەر کەسێك هەمووجەستەی تەواوبێت، بەڵام هەر ئەو کەسە فیشەکێك بنرێت بەسەر دڵیەوە تەنهادڵی لەناوچووە، بەڵام تۆ مرۆڤێکت کوشتووە، کەواتە دەبێت هەموو لایەنەکانی شیعر دروست بێت. ناتوانین بڵێن ئێمە تەنهائیشمان ئەوەیە کە کار لەسەر زمان بکەین

ئەو نووسینانەی لە کوردستان نێت دا بڵاودەکرێنەوە، بیروبۆچوونی خاوەنەکانیانە، کوردستان نێت لێی بەرپرسیار نییە.

یەكێك بێت و یەكێك بڵێت من شاعیرێكی ئیحساسیم حەزەكەم هەستی خۆم دەربڕم، یان ئەوبڵێت شاعیرێكم كە دەمەوێت لایەنێكی سیاسی هەڵبژێرم خۆی شیعر لەخودی خۆیدا بۆ خۆی فۆرمێكی هەیە كە ئەو فۆرمە تەواوی ئەو لایەنە نەگرێتەوە بەبڕوای من هیچ شتێك لە دنیاجیا لەفۆرم وتەكنیك نییە هەموو شتێك فۆرمە هەتا بۆ چوونی ئێمە بەرامبەر بەخوا فۆرمە من فۆرمێكم لەبیرە سەبارەت بەخوا. ڕەنگە ئەوفۆڕمە لەگەڵ تۆداجیاوازبێت ئەم فۆرمە چۆن دروست ئەبێت؟ سەیری مەسیحیەك بكە، سەیری یەهود و سەیری ئیسلام بكە سەیری ئەودنیا بودایيە بكە، هەمووئەم دینانە لەفۆڕما جیاوازی هەیە و ئەگەر بمانەوێت بۆچوونمان سەبارەت بەشیعرێك باس بكەین دەبینین ئەو شیعرە هیچ جیا لە فۆڕم نییە ئەوفۆڕمە چۆن دروست ئەبێت ئەو فۆڕمە بە درووستبوونی هەموو لایەنەكانی ئەو شیعرە دروست ئەبێت؟

*هەندێك شاعیر بەتایبەت نەوەی نوی پیانوایە تەنها دەستكاركردنی تەكنیك بەسە، هەروەها هەندێكیتریان پێیانوایە كاركردن لەفۆڕمدا نوێگەرییە. تۆ پێتوایە ئەوانەبوونەتە شیعر، یان ئەبێت شیعر هەردووكیانی تیابێت؟

- ئەتوانین بڵێین ئەوانەبوونەتە شیعر، بەڵام شیعرێكی زۆرخەسار نەئەتوانین بینابكات، بەڵام بینایەكی سەقەت كە بە"با"یەك دەڕووخێت. بۆ نموونە (مەحوی) شاعیر چەند بۆ چوونی بۆ فۆرم هەبووە چەند بۆچونێكی بەقودرەت و بەتوانای بۆ زمان بۆتێكشكاندنی ئەو ساختە كە ڕێزمانێكی زۆر سەیرە (لەسەرتۆ دوژمنە دنیا-قەزییەم مانوعل جەمعە) سەیری (میمەكان) بكەن كە ئەمە نەك شاعیرانی ئەمڕۆ دەستیان پێكردبێت زمان بگۆڕن، بەڵكو لە پێشەوەش هەبووە سەیركە ئەو (میمە) چ دەورێك دەگێڕێت لە كاتێكدا هەست هەیە ناسكی خەیاڵ و بیر و باوەڕ هەیە ئەندێشە هەیە من بڕوامواپە كە ناكرێت بەشێك لەشیعر هەڵبژێرێت ئیتر تەواو.

*بەڕای تۆ قسەكردن لەسەر شیعر لێرە و لەو دیو (ڕۆژهەڵاتی كوردستان) لە چیدایە لەكاتێكدا دەنگی جیاواز وكاركردنی جیاواز هەیە؟ تۆ ئەم جیاوازیانە لە چیدا ئەبینی؟

- من جیاوازی ئەبینم هەرچەندە جیاوازیەكە ئەوەندە گەورە و عەجیب نییە، ڕەنگە تەنیا شتێك كە لێرەدا ئاماژەی پێبكەم بوونی ئەو شیعرەیە كە بەشیعری بەرگری ناسراوە كە لە كوردستانی ئێمە زۆر كەمە كە من باس لەشیعر بكەم. دیارە مەبەستم ئەم چەند ساڵەی دوایی نییە بە دەیەی نەوەدەكانیشەوە لە شیعری ئێرەدا من كارەساتێكی زۆر سەرسوڕهێنەركەر دەبینم كە دەكرێت بەدووبەشەوە قۆناغی پێش ڕاپەڕین ودوای ڕاپەڕین ئەو جیاوازیە چییە؟ من دەڵێم پێش (1991) هەموو شتێك، یان باش بوو، یان خراپ بووئەو پیاوە گەورانە شاعیربوون باش بوون بەرامبەرەكەشیان خراپ بوو دوای ساڵی (1991) پرسیار لای شاعیرانی ئێرە دروست بوو ئایا هەموو شتێك دەكرێت داوای بكەین بە باش وخراپیەوە هەموو شتێك بكەین بەبەعس و پێشمەرگە ئەوان بە چەپڵی ئەكوژرێن و ئەوانەی لای ئێمە شەهیدن ئەو لاوانە وەڵامیان دانەوە نا وانییە هیچ شتێك بە تەواوەتی موتڵەق نییە دەستكرا بەپرسیاركردن وتیان ئێمە مافی ئەوەمان هەیە كە ڕەخنە تەنانەت لەخۆشمان بگرین دەستكرا بەو شێوە شیعریەوە بێگومان شاعیری باشیان تێدا دروست بووە ئەم تەجروبە وئەزموونە لە كوردستانی ئێمەدا نەبووە ئەم تەجرووبە یەكە زۆر گەورەیە لای ئێمە هێشتا شیعر دەستی نەكردووە بەڕەخنەگرتن لە خود لێرە ئەو دەستپێكردنە كە لەشیعری ئەمدیوداپە و سەریهەڵداوە شاعیرەكان دەتوانن تێیدا قوڵببنەوە و دەتوانن كۆمەڵگا لە دۆخێكەوە بگۆڕن بۆ دۆخێكیتر ئیتر نازانم ئەو كۆمەڵگایە تاچەند گوی بۆ شیعر دەگرن، یان پرسیارێك ئەندێشەیەكی تازە لەناو جەماوەردا دروست بكەن لە كوردستانی ڕۆژهەڵاتدا شیعر مەعریفەتێكی فارسی بەسەریەوەتی فەرهەنگێكی فارسی بەسەریەوەتی، بۆیە ناتوانم

ئەو نووسینانەی لە كوردستان نێت دا بڵاودەكرێنەوە، بیروبۆچوونی خاوەنەكانیانە، كوردستان نێت لێی بەرپرسیار نییە.

(موتەنبی لەگەڵ حافز) دا بەراورد بکەم دەبینی حافز زۆر گەورەترە ئەو رۆشنبیریەی لەناو فارسەکاندا هەیە وزۆربەشی شاعیرانی کوردی لای ئێمە وەریاندەگرن کە جۆرە شیعرێکی دروستکردووە کە ئەو جۆرە شیعرە زۆر موتەفەکیرانە و ئەندێشمەندانەیەوەئەو جۆرە شیعرانە کە زۆرجار ئەیان بینین بیروباوەڕی فارسانەی تێیدایە شتێك کەلەمدیو زۆر بەکەمی ئەبینی ئەوە ئەکرێت ئەمە هەم جیاوازی بێت و هەم پەیوەندی نێوان دوو جۆرەکەی تر بێت لەمدیو ئەزموونی (60بۆ70) ساڵی بزوتنەوەی شۆڕشی کوردی بەسەرەوەیە لەودیو رەنگە وانەبێت شیعری کوردستانی ئەو شیعری کەڵك وەرگرتنە لەمەوقیەتەکانەوە و لەودیو شیعری کەڵك وەرگرتنە بەدرێژای مێژوو.

*ئەوتەئسیراتەی لەسەرئەدەبی کوردی هەیە بەتایبەتی شیعر تۆ چۆن ئەیبنی پێتوایە ئەمە زیانە لە ئەدەبی کوردی بەتایبەتی شیعر؟

-نا من پێموانییە کە ئەمە زیان بدات لەئەدەبی کوردی بەپێچەوانەوە من باوەڕم بەوەیە کە کاریگەری ئەدەبی فارس وعەرەب تەنانەت تورکەکانیش لە ژێر کاریگەری ئەدەبیاتی تورکەکانی بەسەرەوەیە نەك تەنیاخراپ نییە، بەڵکو زۆریش باشە. کاتی خۆی (ئەحمەدی شاملۆ) دەڕوات بۆ ئەمریکا و لەوی کۆڕێك ئەبەستێت و باس لەشیعری "شێرکۆ بێکەس" دەکات کە لە ڕێگەی تەرجەمەوە وەرگرتووە، یان هەندێك جار شیعری بیانی دەبینیت وەرگێڕاوەتە سەر زمانی فارسی یان عەرەبی کە شاعیرە فارس وعەرەبەکان لەو ڕێگەوە سودیان وەرگرتووە لێی، ئەمەش یەکەم مافی هەر کەسێکە لە ئەدەبی وڵاتان کەڵك وەرگرێت، بەڵام لێرەدا کێشەیەك هەیە کە هەوڵبدەین بەهەڵە تێنەگەین لە مەسەلەیەك بەلای منەوە زۆر خراپە لەنێو ئەدەبی شاعیرەکانمان ئەوکاریگەریانە کەلەئەدەبی فارس وەردەگرن نەك تەنیاکاریگەریەکی ڕەسەن نییە، بەڵکو ئەوانەی هەڵی ئەبژێرن دەستە چەند هەزار و پێنجەمە ئەوانە دێن ئەو شتانە دەگوێزنەوە کە داریوش دەیخوێنێتەوە کاریگەری لێوەرئەگرن لەکاتێکدا لە ناو فارسدا (ئەحمە دڕەزای ئەحمەدی) هەیە زۆرجار ئەو کاریگەریەی لە ئەدەبی فارسیەوە وەرگیراوە کاریگەری وشەیە، نەك کاریگەری فیکر و بۆچوون و ڕوبەڕوبوونەوە لەگەڵ دنیای ئەوان.

بۆ نموونە شاملۆ بۆ خۆی تیۆریەکی هەیە کە شاعیران لەمدیو لەسەر ئەم تیۆریە ئیش ناکەن، بەڵکو نازانن سوهرابی سپهری فلان وشەی بەکارهێناوە دێن لەبری ئەوەی لەناخەوە کاریگەریەکە وەرگرن لەو ڕووەوە وەریئەگرن شیعری فارسی چەند ئەزموونی گەورەی هەیە کە ئەو ئەزموونانە بە بڕوای من تائێستا نەگوێزراونەتەوە بۆئەمدیو، کاریگەریەکان زۆربەیان لەژێر کاریگەری وشەیە هەندێك وشە هەیە لەزمانی فارسیدا بەکاردێت تازەیە ئەوان دەیهێنن لەشیعری کوردیدابەکاری دەهێنن کە ئەمە ئیدی تەئسیر نییە چەند شەرمە شیعری کوردی بڵێن وشەی جوان وکوردی بن وشەی عەرەب یان فارسی یان تورکی تێکەڵبکەن.

* لەشیعرێك تائەڵێت (ئەم نیشتمانەبۆگەنە، بەڵام بەجێی ناهێڵم) تۆدەتەوێت لەڕێگەی شیعرەوەچی بەنیشتمان بڵێت ئایادەتەوێت لەڕێگەی شیعرەوە نیشتمانێکی جوان بخوڵقێنێت؟

- من نەموتووەئەم نیشتمانە بۆگەنە وتوومە (مەحاڵە لەخاکە تۆپیوە وازبێنم) ئەم دێڕە بۆ هەموو ئەوکەسانەم وتوە کە هەموو هیواوئاواتێکیان لەڕۆژئاوادا دەبیننەوە. من بڕوام بەوەیە کە من لێرەم ئەتوانم ئەوخاکە تۆ پیوە زیندوو بکەمەوە و ئەمە ئەو دەستپێکردنە عەقڵانیەتەیە لەجێگایەکدا هەستی تۆپێتیدەڵێت وە بۆ من تەماشاکردن لەو حەسرەتەی کە لاوەکانمان خەریکن ئەیکەن. من کاتێك کە شیعر ئەنوسم لەجیهانی شێتانەوە ئەنوسم بۆیە بەخەڵك ئەڵێم تۆپی وخۆمی تیائەکوژم وتۆی تیائەکوژم هەر ئەو دنیایە کە من هەستەکەی دروستی ئەکەم هەوڵئەدەم لەورێگە لەسەرتۆ کاریگەریم هەبێت لەدوای سەردەمی دیکتاتۆری لەئێران هونەرمەندەکان بوون بەسێدەستەوە دەستەیەکیان چوونە

ئەو نووسینانەی لە کوردستان نێت دا بڵاودەکرێنەوە، بیروبۆچوونی خاوەنەکانیانە، کوردستان نێت لێی بەرپرسیار نییە.

ئەوروپا و دوو دەستەشیان لە ئێران مانەوە کە بوون بەدووبەشەوە یەکێکیان لەزانکۆکاندا مانەوە و خۆیان شاردەوەو ئیدی باسی شیعریان نەکرد دەستەیەکیشیان بزوتنەوەی خۆیان پەرەپێداو لەسەر شیعر مانەوەو گرنگیان بە شیعری مقاوەمە و شیعری فارسی هاوچەرخ لەلایەن ئەوانەوە دروست بووە کەلەشاردامانەوەونەچوونەهەندەران (ئەحمەد شاملۆ، فروخی فروخزاد، ئەحمە درەزای ئەحمەدی، نوسرەت ڕەحمانی) ئەوناوانەن کە تۆ بە درێژای ئەم چەند ساڵە بیستووتە ئەوجیلەن کەمانەوە وخۆیان نەشاردەوەو نە ئەوانەی کە ڕایانکرد هەر چەندە لای ئێمە دیکتاتۆریەت نیە، بەڵام بارە ئابووریەکان وایکردووە هەولئەدات بڕوات.

بەبڕوای من شیعری کوردی نە لە هەندەران دروست ئەبێت نەبەخۆشاردنەوە لە زانکۆکاندا ئەدەبی کوردی لەناو ئەوخاکە تۆپیوەدا دروست ئەبێت؟

* تۆ پێت وایە شیعری کوردی توانیوێتی پێگەیەکی لەجیهاندا هەبێت، یان ئەگەر نەتوانراوە بۆچی؟

-من نازانم شیعر چۆن ئەتوانێت بەجیهانی بێت، بەڵام زۆریش هەیە شیعرێك لە جیهاندا بڵاوبێتەوە و شاعیرێك لە جیهاندا ناوبانگ دەرکات ئەمڕۆ کە دەبینین شیعرێکی کوردی لەناو عەرەب، یان فارس، یان لەجیهاندا ناوبانگ دەرئەکات لەموهیمی شاعیرەکەوە نییە بەڵکو (هەڵەبجە و ئەنفال) دوومەسەلەی گرنگن و ئەمەش وا لەشاعیر دەکات کە جیهان لامان لێبکاتەوە بۆ نموونە (پابلۆ نیرۆدا) مەسەلەی ئیسپانیا مەسەلەیەکی کەم نەبوو کەوای لێبکات کەچەندین خەڵاتی جیهانی وەرگرێت، ئێمە شاعیرێك نابینین لەڕێگەی تواناگەلێکی خۆیەوە ناوبانگی دەرکردبێت بەڵکو لەڕێگەی مەسەلە سیاسی و فەرهەنگیەکەوە دەرکەوتوە کە دەستیان خستۆتە ناو دەستییەکەوە بۆ بەرزکردنەوەی ئەدەبی نەتەوەیەکە و زۆر شیعرمان هەیە لەکوردیدا کە نەك هیچی لە شیعری جیهانی کەمتر نیە، بەڵکو زۆر بەرزتریشە، بەڵام وەزعی سیاسی وئابوریەکەمان وایلێ نەکردوین کەجیهان بەسەرسوڕمانەوە لێمان بڕوانن.

* ئەحمەد ڕزای ئەحمەدی لەچاوپێکەوتنێکدا دەڵێت: شاعیرانی ئەمڕۆ هیچی تازەیان پێنیە، بەڵکو هەموو شتەکۆنەکان دەیڵێنەوە تۆدەربارەی ئەمەدەڵێت چی؟

-ئەحمەد شاعیرێکی زۆرباشە، بەڵام تیۆریەکی باشی نیە لەشیعردا. حافز ئەڵێت: کەباسی عەشق ئەکرێت من ئەڵێی چیرۆکێکم بیستوەو بەس کە هەرکات گوێم لێئەبێت ئەڵێی گوێم لەهیچ نەبووە حافزیش دووپاتکردنەوەی پێش خۆی بووە. مەولەوی ونالیش هەروەها مەگەر وائەزانی شاعیرانی ئەمڕۆی ئێمە دوپاتکردنەوەی مەحوی ونالی نین ئەمە پەیوەندی بەبابەتی شیعرەکەوە هەیە کە هەریەکەیان بەجۆرێك لێیئەڕوانن بۆنموونە عەشق لەسەردەمی نالیشدا شتێك بووئێستاش شتێکیترە، بەڵام هەرعەشقە ئەحمەد ڕزای ئەحمەدیش هەردووبارەکردنەوەی پێش خۆیەتی، بەڵام بەجۆرێکی نوی.

ئەو نووسینانەی لە کوردستان نێت دا بڵاودەکرێنەوە، بیروبۆچوونی خاوەنەکانیانە، کوردستان نێت لێی بەرپرسیار نییە.